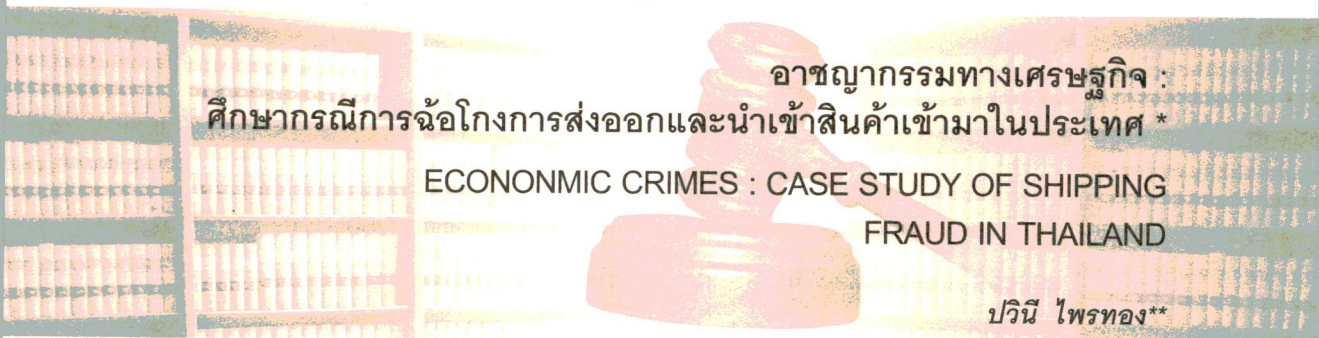

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย *

ECONOMIC CRIMES : CASE STUDY OF SHIPPING FRAUD IN THAILAND

ปวีณี ไพรทอง**

บทคัดย่อ

ปัจจุบันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทการฉ้อโกงการส่งออกและการนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นรูปแบบการประกอบอาชญากรรมที่อาชญากรได้พัฒนารูปแบบการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดยั้ง กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันทั้งทางแพ่งและทางอาญามีใช่เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับลักษณะของการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ การปรับบทกฎหมายจึงเป็นการปรับตามกฎหมายทั่วไป การฉ้อโกงส่งออกและการนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยปัจจุบันเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบางครั้งการประกอบอาชญากรรมมีอาจจะปรับกับความผิดฐานฉ้อโกงได้อีกทั้งยังพบปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายหลายประการด้วยกัน เช่น อุปสรรคของภาระการพิสูจน์ความผิด, การเรียกค่าทดแทนในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่อาจน้อยกว่าการเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่ง, ปัญหาความเชี่ยวชาญของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

ดังนั้น วิจัยฉบับนี้จึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายให้บัญญัติกฎหมายเฉพาะที่ใช้กับการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยและได้เสนอแนะมาตรการเสริมต่างๆ เพื่อให้ธุรกิจการส่งออกและการนำเข้าสินค้าเป็นไปอย่างเป็นระเบียบและครอบคลุมการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้

คำสำคัญ : อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ/ การฉ้อโกงทางเศรษฐกิจ / การฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้า

*บทความวิจัยนี้เป็นผลงานศึกษา จากโครงการวิจัยเรื่อง “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย” โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้ กองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2553

** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Abstract

Nowadays, shipping fraud is one of the patterns of economic crimes in Thailand that has been continuously developed by economical criminals. However, there has not been a specific law regarding shipping fraud to apply with the case. The offence of fraud under section 341 of The Thai Penal Code is unavoidably applied although some cases are not suitable to do so. Moreover, the other problems have been found such as the difficulty of the burden of proof, the right of injured person to compensation for actual damages and the insufficiency of proficient officers.

This research therefore proposes the solutions of these problems by offering the idea to legislate the specific law to apply the cases in particular. Furthermore, the researcher also offers the new measures to make the law enforcement more effective.

Keywords : economic crime / fraud / shipping fraud

1. ความนำ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ขยายวงกว้าง การกระทำความผิดไปอย่างไม่หยุดยั้งในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัจจัยต่างๆที่มาสันับสนุนให้มีการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น เช่น เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆที่เปลี่ยนไปจากอดีต, ความกดดันทางสังคมทำให้เกิดค่านิยมที่คนในสังคมจกต้องพึงปฏิบัติตาม, การติดต่อสื่อสารกันระหว่างกลุ่มบุคคลทำให้เกิดเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้บุคคลกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น

บุคคลผู้กระทำความผิดลักษณะที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นมักจะเป็นบุคคลผู้มีฐานะดีหรือมีอาชีพการงานเป็นที่ยอมรับของสังคม การดำเนินธุรกิจให้ได้กำไรหรือก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นย่อมเป็นเป้าหมายของดำเนินธุรกิจ แต่หากการกระทำเช่นนั้นเกินกว่าการแสวงหาผลกำไรในทางปกติแล้วย่อมเป็นการกระทำที่กฎหมายควรบัญญัติให้เป็นความผิดเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมได้ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอยู่หลายประเภทด้วยกัน

อย่างไรก็ดี ด้วยปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น ความผิดบางประเภทยังคงกฎหมายยังมีอาจก้าวทันวิธีกะทำความผิดหรือกลลวงลักษณะต่างๆได้ การขโมยของส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นหนึ่งในอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้เป็นความผิดอย่างเป็นทางการในประเทศไทย ซึ่งความผิดลักษณะนี้ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ได้กำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด และจัดเป็นการกระทำความผิดที่เรียกว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ซึ่งมีหน่วยงานพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีดังกล่าวอย่างชัดเจน

การขโมยของส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศนั้นมีขั้นตอนที่ค่อนข้างที่จะซับซ้อน เนื่องจากการส่งออกและนำเข้าสินค้านั้นมีพิธีการหลายขั้นตอนและมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายประกอบกับค่าใช้จ่ายในการขนส่งทั้งหมดถือเป็นต้นทุนของสินค้านั้น ดังนั้นอาชญากรจึงพยายามที่จะหาช่องทางในการที่จะลดต้นทุนเพื่อให้ได้กำไรอย่างสูงสุดจนทำให้คู่สัญญาหรือแม้แต่รัฐได้รับความเสียหายในปีหนึ่งมีมูลค่าหลายล้านบาทอันเป็นความเสียหายที่มากกว่าการประกอบอาชญากรรมธรรมดาที่เกิดขึ้นตามท้องถนนประเภทอื่นเสียอีก

การประกอบอาชญากรรมในลักษณะนี้น่าจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษแล้วก็ต้องพิจารณาจากตัวบทกฎหมาย เนื่องจากการขโมยอันถือเป็นฐานความผิดทางกฎหมายอาญาอย่างหนึ่งได้บัญญัติองค์ประกอบความผิดไว้อย่างจำกัด ซึ่งหากจะนำมาบังคับใช้กับความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่เกี่ยวกับการขโมยของส่งออก

และการนำเข้าสินค้าแล้ว ในบางกรณีการประกอบอาชญากรรมอาจถือเป็นการฉ้อโกง อันเป็นสาเหตุของปัญหาของการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้ง รูปแบบการประกอบอาชญากรรมมักมีรูปแบบที่ไม่หยุดนิ่ง มีการพัฒนาและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

ดังนั้น จึงเห็นควรมีการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบของการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ ที่เป็นการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุม และเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องบังคับใช้กฎหมายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบความผิดลักษณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย

2.3 เพื่อศึกษาถึงกฎหมายต่างประเทศที่ได้บัญญัติให้การฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเป็นความผิดและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงรูปแบบของการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยศึกษาเฉพาะกรณีการส่งออกและนำเข้าสินค้าโดยเอกชนในลักษณะของการพาณิชย์เท่านั้น ไม่รวมถึงการส่งสินค้าเข้ามาในประเทศกรณีส่งสินค้ารายชิ้นจากต่างประเทศหรือในกรณีส่งสินค้าไปยังต่างประเทศจากการสั่งซื้อจากต่างประเทศ นอกจากนี้จะทำการศึกษาถึงรูปแบบของการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าในต่างประเทศที่ได้บัญญัติให้เป็นความผิดแล้ว และศึกษาถึงการบัญญัติกฎหมายที่ว่าด้วยการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้า ในต่างประเทศ

4. สมมติฐานของการศึกษา

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนับว่าเป็นการก่ออาชญากรรมที่สร้างความเสียหายให้กับเศรษฐกิจและสังคมเสียยิ่งกว่าอาชญากรรมธรรมดา การฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยยังมิได้มีการบัญญัติกฎหมายให้เป็น

ความผิดเฉพาะ และกฎหมายอาญาปัจจุบันหาได้เพียงพอต่อการบังคับใช้ไม่ การศึกษาถึงรูปแบบต่างๆของการกระทำความผิดที่ว่าด้วยการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยและการศึกษากฎหมายต่างประเทศจะเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมาย ในประเทศไทยต่อไป

5. วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ ข่าวสาร คำบรรยายกฎหมาย ตำบทยกกฎหมาย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างคดีที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการศึกษารูปแบบของการกระทำความผิดที่ว่าด้วยการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่เกิดขึ้นจริง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบถึงแนวความคิดในการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย

6.2 ได้ทราบถึงรูปแบบความผิดลักษณะต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย

6.3 ได้ทราบบทบัญญัติกฎหมายต่างประเทศที่ได้บัญญัติให้การฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเป็นความผิด และสามารถนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการฉ้อโกงที่เป็นลักษณะของการดำเนินธุรกิจการส่งออกและนำเข้าสินค้าของเอกชน คำว่า “Shipping” ในวิจัยฉบับนี้ จึงหมายถึง การขนส่งสินค้าทางเรือหรือ เรือ, เรือทั้งหมด(ที่ทำหรือของประเทศ) ซึ่งหมายความว่า การขนส่งสินค้าจะจำกัดเฉพาะการขนส่งทางเรือเท่านั้น แต่ในปัจจุบันคำว่า “Shipping” นั้นมิได้จำกัดความหมายเฉพาะการขนส่งสินค้าทางเรือเท่านั้น ยังรวมถึงการขนส่งสินค้าทางอากาศด้วย กล่าวคือ การขนส่งสินค้าทางเครื่องบิน ด้วยเช่นกัน เนื่องจากปัจจุบันบุคคลทั่วไปมีความเข้าใจคำว่า “Shipping” หมายถึง การส่งสินค้าไม่ว่าจะเป็นทางเรือหรือทางอากาศ ซึ่งเป็นคำที่ใช้อย่างแพร่หลายในทุกประเทศ โดยเฉพาะการใช้คำว่า Shipping แทนคำว่า การส่งสินค้า ในการซื้อขายสินค้าทาง internet ดังนั้นคำว่า Shipping ด้วยเช่นกัน ในปัจจุบันจึงมีความหมายว่า “ การส่งสินค้า”ไม่ว่าจะทางเรือหรือทางอากาศก็ตาม

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีการกระทำความผิด 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

1. การฉ้อโกงการนำเข้าและส่งออกสินค้า (Shipping Fraud)

เป็นการประกอบอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงการส่งออกและการนำเข้าสินค้า ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นการละเมิดต่อกฎหมายใดและเป็นการไม่จำกัดว่าเป็นการขนส่งสินค้าทางใด ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางเรือ หรือ ทางอากาศ ก็ตาม ลักษณะของความผิดที่พบในประเทศไทย ได้แก่

- 1) การแสดงข้อมูลอันเป็นเท็จเกี่ยวกับค่าขนส่ง
- 2) การแสดงข้อมูลอันเป็นเท็จประเภทของบรรจุภัณฑ์
- 3) หลีกเลียงภาษีศุลกากร. (Custom Fraud)
- 4) ไม่แสดงน้ำหนักของสินค้าที่แท้จริง
- 5) การให้ที่อยู่ในการส่งสินค้าคืนไม่ถูกต้อง

ผู้วิจัยพบว่าลักษณะการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวได้มีกฎหมายศุลกากรได้บัญญัติถึงบทลงโทษที่มีโทษในทางอาญาเป็นกฎหมายเฉพาะอยู่แล้ว

2. การฉ้อโกงเกี่ยวกับการพาณิชย์นาวี (Maritime Fraud)

เป็นการประกอบอาชญากรรมที่เป็นการละเมิดต่อ กฎหมายที่เกี่ยวกับการพาณิชย์นาวี หรือ Maritime Law ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในการส่งออกและการนำเข้าสินค้าโดยทางเรือโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม Maritime Fraud หรือ การฉ้อโกงพาณิชย์นาวี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการฉ้อโกงการส่งออกและการนำเข้าสินค้า ซึ่งจากการศึกษาพบว่าความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงพาณิชย์นาวีนั้น ได้แก่

- 1) การฉ้อโกงทางด้านเอกสาร (Documentary Fraud)
- 2) การใช้พฤติกรรมเยี่ยงโจรสลัด
- 3) การใช้ช่องว่างของกฎหมาย
- 4) การใช้ช่องว่างของสัญญาการประกันภัย
- 5) การโจรกรรม และลักเล็กขโมยน้อย
- 6) การแทรกแซงทางการเมือง
- 7) การฉ้อโกงโดยการเบี่ยงเบนเส้นทางการเดินเรือ (Deviation Fraud)
- 8) อื่นๆ

โดยสรุป การฉ้อโกงเกี่ยวกับการพาณิชย์นั้นมีความคล้ายคลึงกันจากการจัดประเภทของผู้เชี่ยวชาญและองค์ระหว่างประเทศที่ช่วยเหลือให้ข้อมูลและป้องกันการเกิดเหตุการณ์ต่างๆที่ทำให้ธุรกิจพาณิชย์ได้รับความเสียหาย อย่างไรก็ตามการฉ้อโกงที่กล่าวข้างต้นจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงต้องพิจารณาองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงด้วย ผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยมีเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

1. การฉ้อโกงโดยใช้เอกสารปลอม (Documentary Fraud) มีได้หลายกรณีด้วยกัน เช่น การปลอมการสลักหลังในใบตราส่ง, การปลอมใบตราส่ง, การทำใบตราส่งเป็นเท็จ เป็นต้น ซึ่งเมื่อนำมาปรับกับกฎหมายอาญาในความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 341 จะมีความผิดได้ ก็ต่อเมื่อเป็นการใช้ความหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเท่านั้น จึงจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกง

2. การฉ้อโกงการประกันภัยทางทะเล (Marine Insurance Fraud) ความผิดฐานฉ้อโกงวินาศภัยได้ถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 347 กรณีการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้า (Shipping Fraud) นี้อาจเกิดจากผู้เอาประกันภัยหลอกลวงต่อผู้รับประกันภัยถึงการแจ้งราคาสินค้าที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อหวังผลในสัญญาประกันภัย

3. การฉ้อโกงโดยการเบี่ยงเบนเรือออกนอกเส้นทาง (Deviation Fraud) ประเทศไทยพบการกระทำความผิดลักษณะนี้เช่นกัน เป็นเรื่องผู้ขนส่งหลอกลวงผู้ส่งสินค้าโดยผู้ขนส่งรับจ้างขนส่งสินค้าให้กับผู้ส่งสินค้า เมื่อบรรทุกสินค้าลงเรือเรียบร้อยแล้วและเรือได้ออกเดินทางแต่ผู้ขนส่งกลับไม่นำสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางโดยการเบี่ยงเบนเรือออกนอกเส้นทางแล้วนำสินค้าที่บรรทุกบนเรือไปจำหน่าย ซึ่งเข้าองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 341 ในประมวลกฎหมายอาญา

7.1 สภาพปัญหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงกฎหมายที่บังคับใช้กับกรณีการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าในประเทศไทย โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับลักษณะของการกระทำความผิดและกฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศอังกฤษ และ ประเทศฝรั่งเศส พบว่าปัญหาเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายกับสภาพของการกระทำผิดในประเทศไทยปัจจุบันในการป้องกันและปรามดังต่อไปนี้

1) ปัญหาทางด้านกฎหมาย ความสับสนของการปรับใช้กฎหมาย กล่าวคือ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการกระทำความผิดที่เกิดจากคดีที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การศึกษาถึงการประกอบอาชญากรรมจะต้องทำการศึกษาควบคู่กันไประหว่าง

กฎหมายที่ใช้บังคับในทางแพ่ง และบทลงโทษกรณีเกิดการกระทำความผิดและให้มีโทษในทางอาญา การประกอบอาชญากรรมลักษณะฉ้อโกงการส่งออกและการนำเข้าสินค้านี้มีทั้งกฎหมายแพ่งที่ใช้บังคับโดยเฉพาะแต่ไม่มีบทลงโทษในทางอาญา ดังนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายอาญามาปรับใช้โดยเฉพาะตามหลักแล้วจึงต้องกลับไปใช้บทกฎหมายทั่วไป คือ ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดฐานฉ้อโกงที่นำมาปรับใช้กับกรณีความผิดฐานฉ้อโกงการส่งออกและการนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยจะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เนื่องจาก การกระทำฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยบางกรณีไม่เข้าองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การฉ้อโกงด้านเอกสารเกี่ยวกับพาณิชย์นาวี ที่ข้อเท็จจริงอาจไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงได้ทุกกรณี ซึ่งความผิดฐานฉ้อโกงและความผิดฐานลักทรัพย์โดยใช้กลอุบายนั้นมีความใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง การบัญญัติกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยจะทำให้การปรับใช้กฎหมายชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2) **ปัญหาด้านการพิสูจน์ความผิด** ตามหลักกฎหมาย ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นนำสืบ เพราะผู้กระทำความผิดหรือจำเลยจะต้องถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่า โจทก์หรือผู้กล่าวอ้างจะนำพยานหลักฐานเข้าสืบให้สิ้นสงสัยจึงจะลงโทษจำเลยได้ ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่โดยลักษณะของอาชญากรรมแล้วมักเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่าอาชญากรรมธรรมดาตามท้องถนน การพิสูจน์ความผิดของจำเลย ที่โจทก์ต้องกระทำจึงเป็นไปได้โดยยาก ซึ่งการผลักภาระการพิสูจน์ให้กับจำเลยจะเป็นผลดีกับรูปคดีมากกว่า

3) **ปัญหาเรื่องการเรียกค่าทดแทนและค่าสินไหมทดแทน** ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 บัญญัติให้อัยการที่ฟ้องร้องคดีฉ้อโกง ยื่นคำขอเรียกทรัพย์คืนหรือราคาแทนผู้เสียหายได้ อย่างไรก็ดี หากศาลสั่งค่าทดแทนน้อยกว่าที่อาจเรียกได้ ในคดีแพ่ง ผู้เสียหายจะไม่สามารถไปฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากคดีแพ่งได้อีก แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 44/1 ได้บัญญัติเพิ่มเติมสิทธิของผู้เสียหายกรณีร้องขอค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายทางแพ่งในคดีอาญาได้ก็ตาม อย่างไรก็ดี สิทธิดังกล่าวก็ถูกจำกัดด้วย มาตรา 44/1 วรรคท้าย ที่ว่า ผู้เสียหายไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้ หากอัยการได้ร้องขอแทนผู้เสียหายแล้ว ส่งผลให้ผู้เสียหายไม่อาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายในคดีฉ้อโกงที่เกิดขึ้นจริงได้อีก หากอัยการได้ร้องขอค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายแล้ว ผู้เสียหายจึงหลีกเลี่ยงให้เป็นคดีอาญาเพราะการฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งทางเดียว ผู้เสียหายจะได้รับประโยชน์มากกว่า ดังนั้นปัญหานี้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายในการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งเพิ่มเติมในกรณีที่อัยการร้องขอต่ำกว่าค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

4) ปัญหาของเจ้าพนักงานที่ขาดความเชี่ยวชาญทางด้านส่งออกและนำเข้าสินค้าองค์กรที่เข้ามาดูแลจะเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่ ดังนั้นเจ้าพนักงานจะยังไม่มีประสบการณ์ในการปราบปรามเท่ากับคดีอาชญากรรมอื่นๆ เช่น คดียาเสพติด เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาแล้วหลายกรณีด้วยกันในบทที่ 4 ผู้วิจัยขอทำการสรุปเป็นข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง และขอเสนอแนะในส่วนของการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการขโมยการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยด้วย ดังนี้

1) บัญญัติกฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับกับการขโมยการส่งออกและการนำเข้ามาในประเทศไทยโดยเฉพาะ โดยเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกันระหว่างหลักในหลักการดำเนินธุรกิจทางกฎหมายแพ่งและองค์ประกอบของความผิดเพื่อให้การกระทำนั้นมีบทลงโทษทางอาญา โดยเพิ่มอำนาจของเจ้าพนักงานให้มากกว่าเจ้าพนักงานทั่วไปในการติดตามผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

2) ในส่วนของการเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่ง ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้นำหลักการค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage) มาใช้กับคดี เนื่องจากจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเยียวยาค่าเสียหายทางแพ่งและเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบ ซึ่งกรณีดังกล่าวแตกต่างกับการปรับในทางอาญา กล่าวคือ แม้การกระทำดังกล่าวมิได้มีการดำเนินคดีอาญาก็ตาม ผู้เสียหายก็จะได้รับความเยียวยาที่มากกว่าค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและอาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่กล้ากลับมากระทำความผิดซ้ำอีกหรือเป็นการตัดวงจรของการประกอบอาชญากรรมเลยก็ได้

3) แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นใหม่ตามข้อที่ 1 เช่น พระราชบัญญัติศุลกากรฯ, พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเลฯ เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องมากยิ่งขึ้น

4) อบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแก่เจ้าพนักงานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เข้าถึงวิธีการกระทำความผิดที่มักจะเกิดรูปแบบการกระทำความผิดใหม่ๆ ขึ้นตลอดเวลา เจ้าพนักงานที่ดูแลติดตามการขโมยการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยควรมีความเชี่ยวชาญทางด้านการส่งออกและการนำเข้า กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และหลักกฎหมายอาญาเป็นอย่างดี ซึ่งเห็นควรให้เพิ่มอำนาจของเจ้าพนักงานเหล่านี้ให้มีมากกว่าเจ้าพนักงานทั่วไป จะเป็นการเสริมประสิทธิภาพของการปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้มากยิ่งขึ้น

5) ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับกับการขู่โก่งการส่งออกและนำเข้าโดยเฉพาะ และเปิดช่องว่างให้ผู้เสียหายสามารถยื่นหลักฐานประกอบเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงควบคู่กับการฟ้องร้องเป็นคดีอาญาโดยพนักงานอัยการแทนการเรียกทรัพย์หรือค่าทดแทนตามมาตรา 43 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประโยชน์ที่ได้คือผู้เสียหายได้รับการเยียวยาตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและทางการสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญาได้

6) เสนอแนะให้คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจผลกระทบในการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดหรือจำเลยคดีที่ตามหลักเป็นหน้าที่โจทก์ที่ต้องพิสูจน์ให้สิ้นสงสัยถึงความผิดของจำเลยไปตกแก่จำเลยในคดี (Reverse Burden of Proof) การขู่โก่งการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยกระทำโดยอาชญากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพิสูจน์ความผิดให้สิ้นสงสัยถึงความผิดของจำเลยเจ้าพนักงานอาชญากรจะไปโดยยากลำบาก เพราะพยานหลักฐานอาจอยู่ในมือของจำเลยหรือหาพยานหลักฐานยาก ดังนั้น การผลกระทบการพิสูจน์จะช่วยให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การผลกระทบการพิสูจน์นี้อาจกระทำได้โดย บัญญัติบทสันนิษฐานชนิดไม่เด็ดขาดในกฎหมายที่ใช้บังคับ

7) ในส่วนของความผิดทางอาญา ผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) กับการขู่โก่งลักษณะนี้ เนื่องจากการขู่โก่งการส่งออกและการนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทย อาชญากรมักจะกระทำกันเป็นกระบวนกรหรือมักเป็นการร่วมมือตั้งแต่บุคคลสองคนขึ้นไป ความผิดฐานสมคบจะช่วยเสริมปราบปรามผู้กระทำความผิดได้มากขึ้น กล่าวคือ การสมคบกันกระทำความผิด แม้การกระทำยังมิได้เกิดขึ้นถึงขั้นลงมือ ก็เป็นความผิดฐานสมคบกันแล้ว ประโยชน์นอกจากจะทำให้เจ้าพนักงานทำงานได้ง่ายขึ้นแล้ว การลงโทษความผิดฐานสมคบนี้อาจเป็นการตัดตอนการกระทำความผิดที่กำลังจะเกิดขึ้นได้ ถือเป็นการป้องกันและปราบปรามที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

8) เพิ่มโทษในทางอาญาให้สูงกว่าความผิดฐานขู่โก่งที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน มาตรา 341 ความผิดฐานขู่โก่งบัญญัติโทษความผิดฐานขู่โก่งมีสภาพบังคับต่ำคือจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมอย่างมาก

9) ขอเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจประเภทการส่งออกและการนำเข้าสินค้า เช่น ผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์นำเข้าขึ้นทะเบียนหรือขอใบอนุญาตแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบประวัติการประกอบอาชญากรรมและเป็นการกรองอาชญากรออกนอกระบบ และ นอกจากการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งและ

การลงโทษในทางอาญาแล้ว ขอเสนอแนะให้มีบทลงโทษทางวินัย เช่น การยึดใบอนุญาตประกอบกร และแจ้งข้อมูลให้กับผู้ที่อยู่ในวงการทราบถึงพฤติกรรม เป็นต้น

10) เสนอแนะให้เพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อสามารถนำมาตรการกีดกันทางภาษีมาใช้ในการกีดกันที่กีดกันจากการกระทำผิด เป็นการตัดวงจรของการประกอบอาชญากรรมได้อีกวิธีหนึ่ง

8.บทสรุป

การฉ้อโกงการส่งออกและนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างความเสียหายให้ระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การศึกษาถึงรูปแบบการกระทำผิดจะช่วยทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ให้หมดไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลชนก สุทธิวาทีนฤพุฒิ, **ธุรกิจพาณิชย์นาวี**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- คณิน บุญสุวรรณ, “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นักบ่อนทำลายชาติอย่างแท้จริง”, **เอกสารประกอบสัมมนาทางวิชาการเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ**, 2529.
- เงินตรา, **เรื่องของเรือ : Rule of Shipping and logistic**, สำนักพิมพ์ปิฎกเลิฟต์, 2545.
- เงินตรา, **เรื่องของเรือ2 Shipping and Logistic**, สำนักพิมพ์ปิฎกเลิฟต์, 2548.
- จักรกฤษณ์ ดวงพิสดรา, **หลักการขนส่ง**, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ชวลิต ชวลิตพงศ์พันธ์, **มาตรการทางกฎหมายไทยในการจัดการกับปัญหาการฉ้อโกงทางพาณิชย์นาวี**, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.
- ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์, “ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทยยุโรป และนานาชาติ การอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดด้านนโยบายเพื่อการปราบปรามอาชญากรรม (Organized Crime)”, **เอกสารจากการสัมมนาทางวิชาการ**, 2544.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และ เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์, **รวมหมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกา: กฎหมายอาญาของศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์, “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง: ความหมาย ขอบเขต และมาตรการแก้ไข”, **สัมมนาเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic crime)** วันพฤหัสบดี 14 สิงหาคม 2540.
- ไพฑิต เอกจริยกร, **กฎหมายพาณิชย์นาวี ตอน 1**, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เด็อนตุลา, 2544.
- วีระพงษ์ บุญญะภาส, **เทคนิคและแนวทางการป้องกันการฉ้อโกง ข้อจล ปลอมแปลงในทางธุรกิจการค้าและการพาณิชย์**, กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมนิติการบัญชีและภาษีอากร จำกัด.

วีระพงษ์ บุญโยภาส, *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม
พิมพ์ครั้งที่ 3, 2544.

เสนีย์ ปราโมช, *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 2*
(ภาคบริบูรณ์), กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสาสน์, 2506.

อภิชัย พันธเสน, *เอกสารสรุปการอภิปรายเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: อุปสรรค
และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย,*
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาษาอังกฤษ

Christopher Hill, *Maritime Law*, Great Britain : Pitman Press, 1981.

Eric Ellen and Donald Campbell, *International Maritime Fraud*. Great Britain : Sweet
and Maxwell, 1981.

George B. Vokd, *Theoretical Criminology* (1979).

Gresham Sykes and David Matza, "Techniques of Neutralization : A Theory of De
linquency", *American Sociological Review* 22, 1957.

Herbert Edelhurtz, *The Nature Impact and Persecution of White-Collar-Crime*,
Washington D.C., U.S. Government Printing Office, 1970.

J.E. Conkin, *Illegal Corporate Behavior*, Washington D.C., S. Government Printing
Office: 1979.

Rene de Kochove, *International Maritime Dictionary*. 2ed Taiwan: Meiya Publications, 1973.

The Model Penal Code, America.

The French Penal Code 1994.

W.Tetley, Marine *Carco Claims*, 3rd ed. Montreal : International Shipping Publication, 1988.